

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm III. Legebatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

CAPITVLVM III.

Legebatur.

PARAPHRASIS.

Veluti iniuriam infert Episcopus Clerico sibi subiecto, si ab eo sponfionem obedientie in scripto exigat (vel iuramentum) cum sufficiat verbalis, seu manualis promissio. Ita communiter hunc contractum intelligunt Canonistæ.

SUMMARIVM.

1. *Iniuria infertur obligato, si cautiones superflua ab ipso exigantur.*
2. *Clerici nullam administrationem habentes ad iuramentum obedientie Episcopo præstandum non tenentur, nisi inobedientes & rebelles sint, vel excommunicati.*

NOTANDVM I. Quasi iniuria inferri censetur obligato, si cautiones superflua ab ipso exigantur. Vt si debitor, qui fide dignus est, & ad soluendum idoneus, pro leui debito, supra simplicem promissionem, ad cautionem iuratoriam, vel fideiussoriam adigatur: Multò magis iniuria infertur debitori, si, cum fideiussores vel pignora exhibere paratus sit, in carcerem propter debita ciuilia conijciatur, vti hic Abb. notat n. 1. Felinus in princ. Etenim Iudicem quoque, & Magistratum iniuriam facere posse, & contra eum iniuriarum actione agi, constat ex l. Nec Magistratibus, § 2. ff. de iniurijs.

NOTANDVM II. Non est consuetum, vt simplices clerici, ac beneficiati, seu qui administrationem nullam habent, ad iuramentum obedientie Episcopo præstandum compellantur, c. nullus, § 5. de iureiur. Præterquam si inobedientes ac rebelles reperti sint, vel excommunicati, vti Abb. hic monet, n. 3. & in cit. c. nullus, n. 2. Porro, num Parochi seu Curati, cum inuestiuntur, Episcopo iurare debeant, id pendet ex cuius-

Zzzz que

Sed qui diutius in Ecclesiæ, alteriusue Reip. obsequijs extiterunt, horum & merita maiora sunt; & maior sapientia, ac peritia. Hæc enim per experientiam acquiritur: Experientia autem per vsum diuturnum comparatur. Atque adedò quidem quod antiquius, idem & venerabilius esse censetur, vt hæc etiam pro Synonimis linguâ Romanâ habeantur, vti constat ex l. postliminium, §. filius, ff. de captiuis, & postlim. reuersis, atque annotauit Andr. Tiraquell. de iure primigeniorum, in præfat. n. 86.

Corollarium. Ex doctrina huius c. infert Innocent. hic. Abb. n. 4. Quod in Conuentibus, in quibus v. g. vacante dignitate nemo est, qui Capitulo præsit, senior Capitulares conuocare solet; (non item punire non accedentes, cum iurisdictione præditus non sit) item congregato Capitulo, propositionem facere; præsentium sententiam exquirere; & in electione Prælati suffragium ante alios dare, denique electionis decretum promulgare. Qua tamen in re cuiusque Ecclesiæ consuetudo attendenda est: cum in iure nihil specificè statutum sit. Videri etiam potest Felinus hic.

CAPITVLVM II.

Si quis.

Vi Episcopi mandato repugnauerit, excommunicari debet.

Intelligitur hoc, si diocæsanus (præsertim Clericus) contumaciter se opponat Episcopi præcepto, atque in re, quæ vel secundùm se, vel propter circumstantias, ipsâque repetitis monitiones grauis appareat, tantæque obligationis capax, vti explicauit lib. 1. Theol. moral. tr. 4. c. 14. n. 2. & 3. Et quod hic dicitur de Episcopo, secundùm proportionem intelligi etiam debet de alijs

Ecclesiasticis Superioribus, seu Prælatibus.

* * * *
* * *

que Ecclesie consuetudine, secundum eundem Abb. in. Gl. 1

CAPITVLVM IV.

Omnes.

Principes ipsi, sicuti & alij omnes, Episcopo suo obedire debent.

NOTANDVM Vn. Rex seu Princeps, sicuti & reliquus populus Christianus, Episcopo tanquam Ordinario suo, in spiritualibus subiectus est; nisi quod in quibusdam speciali privilegio, aut immemoriali consuetudine Principes personae eximantur, v. g. quod cuilibet sacerdoti approbato de peccatis confiteri possint.

Porro, si Princeps in prouincia, aut regno suo plures Episcopos habeat, eius loci, seu ciuitatis Episcopus, in qua Princeps principalem sedem tenet, erit quoque ipsius Ordinarius, vt v. g. matrimonium contrahenti assistere possit; non item alterius ciuitatis Episcopus, in qua Princeps ordinariè non habitat, sicuti bene hic Gl. monet, ver. omnes Principes.

Adde pro doctrina huius c. S. Ignatium Martyrem in epist. ad Philadelphienfes: *Clerus, una cum populo vniuerso, militibus, Principibus, atque Cesare, ipsi Episcopo pareant.* S. Nazianzen. orat. 17. ad ciues: *Vos quoque (Principes ac Praefecti) lex Christi imperio meo, ac throno subijcit: Imperium enim nos quoque gerimus. addo etiam praestantius, ac perfectius: nisi verò equum est, spiritum carni fascis submittere, & caelestia terrenis cedere.* Vide plura in hanc sententiam lib. 4. Theol. moral. c. 9. n. 1.

CAPITVLVM V.

Illud.

Episcopus Hildesheimensis relicta sua Ecclesia, propria auctoritate transtulit se ad Ecclesiam Herbipolensem, vt supra legimus in c. 3. & 4. de translat. Episcopi:

In excusationem attulit, quod ea translatio cederet in commodum temporale eiusdem Ecclesie Herbipolensis. Sed id rejicit Papa Innocent. III. *Quia propter commodum temporale, non est abijciendum obedientiae bonum; cum id praestantius sit, quippe spirituale, quod temporali praferendum est.*

NOTANDVM Vn. Non est sufficiens causa legem violandi, quod inde bonum aliquod euenturum sit. *Quia non sunt facienda mala, vt eueniant bona, vt dixi lib. 1. Theol. moral. tr. 2. c. 9. n. 7.*

CAPITVLVM VI.

Solitae.

PARAPHRASIS.

Innocentius III. Imperatorem Constantinopolitanum perliteras reprehenderat, quod Patriarcham Constantinopolitanum in scabello iuxta pedes suos ad laeuam partem considerare faciat. Id egrè accipiens Imperator, rescripsit; Imperatoriam potestatem praferendam esse Sacerdotio, huius suae opinionis non veram causam seu argumentum, sed occasionem accipiens ex dicto S. Petri epist. 1. c. 2. *Subiecti igitur estote omni creature propter Deum sicut Regi tanquam praesentem.* Ad hoc respondetur; Apostolum loqui ad subditos, vt omnibus Superioribus, seu potestatem supra se habentibus obediant; ne videl. aliquis existimet, Christianos per susceptam Christi legem ab humanis potestatibus exemptos, ac liberos esse. Neque enim uero Imperatori, aut Regi denegatur imperium, ac potestas; sed in temporalibus duntaxat, atque in illos Christianos, qui ab ipso suscipiunt temporalia. At verò Pontifex in spiritualibus excellit: quippe quae temporalibus digniora sunt, sicuti anima corpori praefertur. Potest etiam praerogatiua Sacerdotij ex eo intelligi, quod Ierem. cap. 1, non Regi, vel ex regia